

De nationale boomfeestdag

[945.27]

J. T. M. BROEKHUIZEN

Voor de tiende achtereenvolgende maal zal dit jaar de Boomfeestdag worden gevierd en wel op 30 maart. Duizenden kinderen uit de vijfde en zesde klas van de lagere scholen in een groot aantal gemeenten zullen hieraan deelnemen.

Dit „jubileum” biedt een goede gelegenheid om hier aan het doel en de organisatie van deze dagen aandacht te besteden. Alvorens dit te doen wil ik echter eerst terug gaan in de geschiedenis teneinde het ontstaan van de boomfeestdag te belichten.

Het idee op zichzelf is in Nederland niet nieuw. Reeds sinds tientallen jaren werden hier en daar boomplantdagen met medewerking van schoolkinderen georganiseerd. Reeds in 1920 verscheen een brochure van de „Centrale Vereeniging voor School- en Werktuinen” over „Boomplantdagen; doel en organisatie”. In de twintiger jaren werden daarop vele boomplantdagen in ons land gehouden. Een foto van 1923 in de brochure „De nationale boomfeestdag” van 1963 van het hierna te noemen landelijk comité getuigt daarvan. Ook de hierbij gegeven foto's van 1923 en 1961 met hetzelfde, inmiddels gemoderniseerde huisje, herinneren daaraan.

In 1954 verscheen de F.A.O.-publikatie „World festival of trees”, waarin alle aangesloten landen werden opgewekt tot een krachtige propaganda voor de aanleg van beplantingen. Hoewel deze opwekking vooral was gericht op gebieden waar ontbossing gevaar oplevert voor degeneratie van de bodem, is in ons land het idee eveneens aangeslagen, mede door het besef dat materiële welvaart alleen niet voldoende is voor de bevolking, maar dat daarnaast ook gelegenheid tot ontspanning in de natuur aanwezig moet zijn binnen het bereik van de wooncentra.

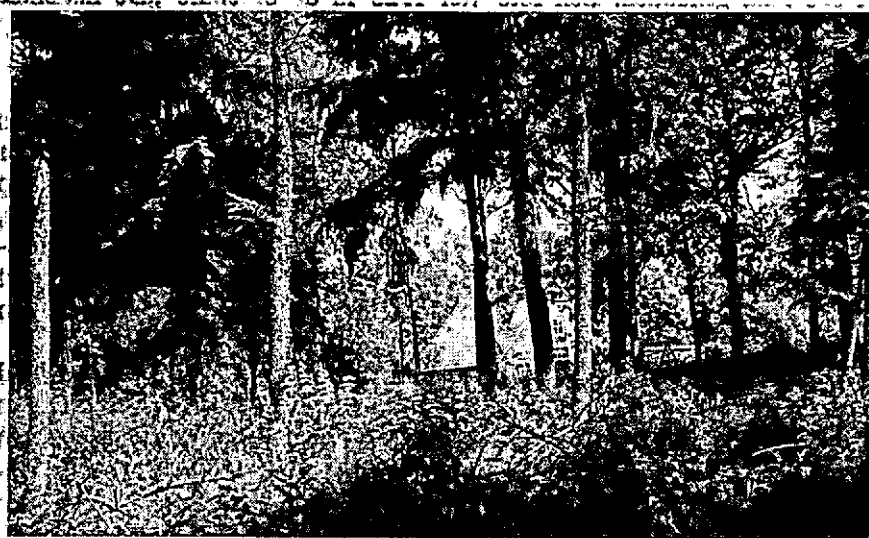
Bovendien biedt een dergelijke dag vooral een uitstekende gelegenheid om bij schoolkinderen belangstelling te wekken voor bomen en bossen en om hun het belang van groenvoorziening en natuurbehoud bij te brengen. Men kan dan van hen ook op oudere leeftijd meer begrip daarvoor verwachten.

Naar aanleiding van de oproep van de F.A.O. nam de Nederlandse Bosbouw Vereniging, in de persoon van de toenmalige voorzitter, wijlen prof. dr G. Houtzagers, in 1955 contact op met diverse instanties. Uit dit initiatief ontstond een voorlopig werkcomité, dat plannen opstelde om in 1956 een nationale boomfeestdag te organiseren. Eerst in 1957 konden deze plannen worden gerealiseerd, al was het begin nog bescheiden. Een inmiddels gevormd landelijk werk-comité organiseerde toen in „Berg en Bos” te Apeldoorn een boomfeestdag, waaraan 1600 kinderen deelnamen.

Het „Landelijk Comité Nationale Boomfeestdag” is samengesteld uit vertegenwoordigers van het Staatsbosbeheer, het Ministerie voor Cultuur, Re-

Boomplantdag 1924, Giëten.

Later, in 1961, gefotografeerd vanaf hetzelfde punt.

creatie en Maatschappelijk werk, de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging, het Boschap, de Gemeentelijke School- en Kindertuinen te 's-Gravenhage, de N.V. Grontmij, de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij en het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie. Het secretariaat berust bij het Staatsbosbeheer.

In verschillende provincies zijn regionale commissies gevormd, die contact leggen met gemeentebesturen. Ze adviseren en steunen deze bij de voorbe-

reiding van de boomfeestdag en stellen eventueel toezichthoudend personeel en plantgereedschap ter beschikking.

De kinderen van de vijfde en/of zesde klas krijgen in de periode, voorafgaand aan de dag zelf, voorlichting over het belang van de groenvoorziening en het bos en over het planten en verzorgen van bomen. Dit geschiedt door het houden van lezingen, eventueel met dia's, door deskundigen of door de leerkrachten zelf aan de hand van schriftelijke instructies. Elk deelnemend kind ontvangt een boekje met een verhaal waarin het belang van bomen en bossen is verwerkt. Voorts ontvangt het een bouwplaat, een fotoknipplaat over het bos en een reep chocolade met op de omslag een toepasselijke tekst. De leerkrachten ontvangen ten behoeve van de instructie een toelichting bij de dia's; de tekst en muziek van het „boomfeestdaglied” en een toelichting bij de fotoknipplaat. Zij zijn daardoor in staat de kinderen vooraf een effectieve voorlichting te geven.

Elke deelnemende school, tenslotte, ontvangt een herinneringsvaantje.

De voorlichting op de scholen is een belangrijk onderdeel van de organisatie. De praktijk heeft geleerd dat hiermee reeds een maand voor de dag zelf begonnen kan worden en dat, mits deze voorlichting deskundig en met enthousiasme geschiedt, het effect ervan duidelijk merkbaar is. De boomfeestdag zelf is dan het hoogtepunt van de viering.

Op de dag zelf, waaraan door vlaggen en muziek meestal een feestelijke sfeer wordt gegeven, planten de kinderen onder deskundig toezicht zoveel mogelijk elk zelf een boompje in een van te voren gemaakt gat.

De kinderen kennende, hebben de organisatoren er iets op gevonden om te voorkomen dat de jeugd afval op het plantterrein achterlaat. Elke gemeente ontvangt daartoe een aantal chocoladerepen met een afwijkende opdruk, die elk recht geven op een prijs. De kinderen zijn dan wel zo verstandig om althans de omslag weer mee naar school te nemen.

Het aantal deelnemende gemeenten en kinderen is in de loop van de afgelopen jaren flink toegenomen, namelijk van 1 gemeente (Apeldoorn) met 1600 kinderen in 1957 tot 120 gemeenten met 25.000 kinderen in 1964.

En nu het effect van alle moeite. Vorig jaar had ik het genoeg een deel van de boomfeestdag in een gemeente mee te maken. Opvallend was dat vrijwel alle kinderen hun uiterste best deden het boompje te planten, zoals het hun geleerd was en dat allen ook inderdaad een boompje wilden planten. Roerend was het, te zien hoe sommigen stokjes of stenen verzamelden en deze in een kring rond „hun” boompje staken of legden met de opmerking: „Dan kan ik het altijd terugvinden”. Bovendien bleek mij dat een aantal kinderen in de loop van de zomer verschillende malen gingen kijken hoe hun boom groeide. Daarbij deed ik ook enkele ervaringen op, die hier niet onvermeld mogen blijven.

In de betreffende gemeente werden de boompjes — loofhoutsoorten van ongeveer 1 m hoog — geplant in de wegbermen van een nieuwe woonwijk. De plantafstand was ongeveer anderhalve meter. Hoeveel jaar slechts zou het duren voordat een groot deel van deze zorgvuldig geplante boompjes wordt verdrukt en verdwijnt? Bovendien waren in enkele gevallen de gaten gemaakt voor de opengezwaaide hekken van de tuinen van aangrenzende

huizen. Het is de eigenaars van deze tuinen niet kwalijk te nemen dat ze later de boompjes meer of minder deskundig hebben verplant om tenminste hun hek weer te kunnen sluiten! Groot was de teleurstelling van het kind dat ontdekte dat zijn boompje — en natuurlijk ook de steentjes — waren verdwenen!

De meewerkende gemeenten zoeken voor de boomfeestdag zeer verschillende terreinen uit. Sommige laten in een groot plantsoen metershoge bomen planten door een hele groep kinderen, die niets anders te doen hebben dan een aantal scheppen zand in het gat te gooien. Andere gemeenten zoeken een berm of een bosje op en laten daar kleine boompjes in dicht verband zetten. Het zou mijns inziens aanbeveling verdienen hierin wat meer eenheid te brengen en de gemeentelijke organisatoren te adviseren zodanige bomen te laten planten en onder zulke omstandigheden, dat elke boom een redelijke kans krijgt om tot een grote boom op te groeien. Daardoor blijven ze voor de kinderen beter en langer herkenbaar als „hun” boom. Dan zou het gestelde doel nog beter worden bereikt.